

UJVIDÉKI HIRLAP

AZ UJVIDÉKI NEMZETI MUNKAPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton

Előfizetési ára:
egész évre - - - - - 10 K
fél évre - - - - - 5 „
Egyes szám ára 10 fillér.

Felelős szerkesztő: Kardos Miksa.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Thököly I.-u.
5. I. e. hová a lap szellemi és anyagi ügyeire
való mindennemű megkeresés iniézendő.
Telefon 137.

I. évfolyam

Ujvidék, szombat 1910. július 16.

29. szám.

Az ex-lex közgazdasági hátrányai.

Elvitázhatatlan tény, hogy az u. n. költségvetésen kívüli állapot avagy másként ex-lex, jelentékeny közgazdasági hátrányokkal jár, amennyiben egyfelől az államháztartás egyensúlyát megzavarja, másfelől az állam hitelképességét és tekintélyét a külföld előtt megingatja. A költségvetésen kívüli állapot demoralizáló hatással is jár, amennyiben az adófizető polgárság behajtási kényszer hiányában a pontos adófizetéstől is elszokik, sőt az ex-lex huzamosabb tartama alatt számos adóalany elvész és számos adókövetelés behajthatatlanná válik és minthogy az államháztartás gépezete fennakadást nem tűr s minthogy az államnak a dolog természeténél fogva kiadásait az ex-lex dacára is teljesítenie kell, a költségvetésen kívüli állapot természetes folyamánként jelentkezik azután az államháztartásban előálló deficit, amelynek fedezése céljából új bevételi forrásokról kell gondoskodni, vagyis az adófizető polgárokat illetve a polgárok azon részét, akik adót fizetni tudnak, újabb és erősebben kell megterhelni.

A koalíciós korszak a költségvetésen kívüli állapotot már majdnem megszokottá tette előttünk. Az adófizető polgárok már szinte kezdtek hozzá szokni ahhoz, hogy adót fizetniük nem kell. A pénzügyigazgatóságok havi kimutatásaikban horribilis összegű adóhátralékokról és illetve befolyt adójövedelmi kevesbletről tettek jelentéseket és a végrehajtók már már egészen feleslegeseknek látszottak lenni.

Hogy a költségvetésen kívüli állapot mennyire megzavarja az államháztartás egyensúlyát, annak legjobb bizonyítéka a most benyújtott 560 millió koronás kölcsönjavaslat és a pénzügyminiszter által nyíltan bevallott és az államháztartásban beállott több mint száz millió korona deficit.

Valamiként a magánháztartásban ugy az államháztartásban, amennyiben a gazdasági egyensúlyt megbolygatni nem akarjuk, feltétlenül bizonyos rendszerre van szükség és feltétlenül bizonyos szabályok tartandók be, ugy a bevételi, mint a kiadási tételek tekintetében, mert ha ezen rendszer és illetve ezen szabályok be nem tartatnak, akkor természetesen jelentékeny változás fog mutatkozni az egész háztartás képében.

Hogy a költségvetésen kívüli állapot káros következményeire rámutassunk, talán elégséges arra a tényre hivatkozni, hogy az adójövedelmek hónapokig esetleg félévig vagy annál tovább való behajtásának elmulasztása már kamatokban, illetve vesztett kamatokban milliókra menő kárt okoz az államháztartásnak, s minthogy az államháztartásnak erre a vesztett jövedelemre is feltétlenül szüksége van, kétségtelen, hogy ugy ezen mint a nem fizetések és be nem hajthatóságok folytán előálló adó és illeték jövedelmi különbözeteket is épp a rendes adófizető polgároknak kell megfizetniük, akik ilyenképpen tulajdonképp másnak a büneért lakolnak.

A modern parlamentarizmus még a legkiterjedtebb szólásszabadság mellett is a költségvetési vitákra rendszerint bizonyos záros határidőket szokott már tisztán a szokásjog alapján is szem előtt tartani és követni avagy intézményekkel garantálni, mert teljesen képtelen parlamentáris állapot az, amely mellett a kisebbségnek módjában áll amikor neki csak ugy tetszik, az államköltségvetés törvényerőre való emelését meggátolni és ekként az állam legvitálisabb követelményeit megtagadni, amelynek különben ugyis csak átmeneti hatása van, mert a költségvetésen belüli állapotnak, amennyiben az államháztartás csődjét kikérülni óhajtjuk, előbb vagy utóbb bekövetkeznie kell, így tehát a költségvetés megakasztása végeredményben csak azzal a következménnyel jár, hogy újabb terheket rak az adófizető polgárok vállaira.

Manapság, amidőn a gazdasági kérdéseknek domináló szerepük van, éppenséggel nem lehet közömbös az adófizetés kérdése és kétségkívül elítélendő az a parlamentáris rendszer, amely az adófizetés megtagadásának csak lehetőségét is előmozdithatja, illetve okozhatja.

Van okunk remélni, hogy a költségvetésen kívüli állapot okozta közgazdasági esapásoktól a mostani kormány ezt az országot megszabadítja és ha ennél egyebet nem csinál, pedig az bizonyos, hogy egyebet is fog csinálni, már akkor is megérdemli minden higgadt és józan gondolkozásu honpolgár támogatását és rokonszenvét.

Dr. Mayer Oszkár.

Iskoláink!

A felsőkereskedelmi iskola.

Ujvidék ipari és kereskedelmi fontosságáról mindenki már régóta megvan győződve és csak igen helyes dolog, hogy ily helyen alkalma nyíljon az ifjaknak oly képesítésre szert tenni, amely őket derék iparosokká, képezett kereskedőkké neveli. A mai korban, amidőn mindenkitől bizonyos fokú iskolák elvégzettségét követelik, csak igen természetes, hogy az iparos és kereskedői osztálytól is iskolákban szerzett ismereteket várunk. Míg a gimnázium a tudományos pályáknak veti meg alapját, addig a kereskedelmi iskolában a gyakorlati életre nevelik az ifjakat, akik az életbe kikerülve practicus téren érvényesítik azt a tudást, amelyet ebben az intézetben szereztek. Egyet azonban meg kell jegyeznünk, sajnos, az iskolák ezen neme ma is még sőt talán fokozottabb mértékben, avval az elemmel kénytelen megküzdeni, amely a középiskolában nem boldogult. Aránylag kevés azoknak a száma, akik már hivatottsággal határozották el magukat arra, hogy a kereskedelmi iskolában fogják végezni tanulmányaikat.

Ez azonban részletkérdés, amelynek bővebb taglalására ezuttal nem szorítunk, most csupán a helybeli állami felsőkereskedelmi iskolának lefolyt évi működését akarjuk néhány sorban fejtegetni azon értesítő alapján, amelyet 56 oldalnyi terjedelemben Niedermayer Gyula igazgató bocsátott közre.

Az intézetben az igazgatón kívül 5 rendes tanár, 5 hitoktató, 2 rendkívüli tanár működött. A tanárok átlagos óraszama 18. Az intézet három osztályában 127 tanuló tanult, egy-egy osztályban átlagosan 40 tanuló, ami így is igen nagy szám, ha tekintetbe vesszük, hogy ily gyakorlati érvényű tárgyak tanulását a kielégítő eredmény eléréséhez 30 tanuló minden körülmények között elegendőnek bizonyul. Így is igen sokan kiszorultak az intézetből, mivel 26 tanulót vissza kellett utasítani.

Az intézettől a lefolyt tanév elején Bruck Ferenc igazgató megvált, aki az intézet alapítása óta volt az igazgatói székben, ugyancsak megvált hitoktatói minőségében végzett iskolai teendőitől

BOGDÁNY

és TÁRSA

Budapest, VI. Dálnok-u. 12.

Saját házban. Telefon 988.

UJVIDÉK.

II. Rákóczi Ferenc-ut 66. sz.

TELEFON 219.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítási berendező vállalat.

Dr. Pap Ignác. Az igazgatói jelentés a tanulók magaviseletére nézve megemlíti, hogy voltak esetek, amidőn a tantestületnek egyes ifjak ellen kellő szigorral kellett eljárnia, de megjegyzi, hogy a tanulók többsége magaviselet tekintetében nem adott panaszra okot. Az ifjuság egészségi állapota nem mondható valami kedvezőnek, mert gyakori fertőző betegségről kell az igazgatónak számot adni és sok oly tanuló akadt, aki oly házban lakott, ahol fertőző betegség fordult elő. Trachomában megbetegedett és trachomaganus tanuló szintén akadt, de ezek kellő orvosi kezelés alá vétettek, amiáltal a baj továbbterjedése meg lett akadályozva.

Az intézet a szokásos ünnepségeket megtartotta; az ifjusági „Segélyalap” 19 tanulóval segélyezett. Nagyobb tanulmányi kirándulása az intézetnek nem volt, a tanuló ifjuság a beocsinai cementgyárat és a helybeli gyártelepeket tekintette meg.

Az iskola keretén belül működött a „Széchenyi önképzőkör”, amelynek vezetője Eichner Zsigmond tanár volt. A kör 480 korona vagyonnal rendelkezik.

Az érettségi vizsgálat eléggé kedvező eredménnyel végződött. Jelesen érett 4, jól 8, egyszerűen 19 tanuló, 4 pedig szeptemberben tehet vizsgálatot. A tanulók közül róm. kath. vallású 35, gör. kath. 1., gör. kel. 16., ág. ev 15, ref. 6. izr. 49. Anyanyelv szerint magyar 79, német 18, tót, 5, horvát-szerb 91, egyéb 1. A szülők legnagyobb része kereskedő (30%), iparos (12%) és magánzó (16%), értelmiségi mindössze 12%. Gimnáziumból került az alsó osztályba 30%, polgáriból 70%. Az eredmény az alsó osztályban kevésbé kielégítő, bukott 36%, a középső osztályban kielégítő, bukott 34%, a felső osztályban jó, nem bukott senki.

Az intézettel párhuzamosan működik a női kereskedelmi tanfolyam, amelynek 42 tanulója volt, akik a tanév végén mindannyian sikerrel állották ki a képesítő vizsgálatot.

Uj épületet a polgári iskolának.

Az ujvidéki áll. polg. fiúiskola ez évi értesítőjében jelentős dolgot tapasztalhatunk. Az igazgatói jelentés tudomásunkra adja, hogy a tanulók száma — az 1909-10 tanítási évben — 40-el szaporodott.

Ugyancsak az ig. jelentés „hivatalos látogatás” c. tételében e sorok költik föl a tanítás- és nevelésügy barátainak figyelmét: »Megtekintették az intézet összes helyiségeit és a kir. tanfelügyelő ur kifejezést adott annak, hogy az épület két iskolának t. i. a felső kereskedelmi és polg. iskolának szűk.”

A jelentés eme két pontját nem hagyhatja figyelmen kívül az iskolák barátja. A tanulók szaporodása fényesen igazolja a polg. iskolák fontosságát és szükséges voltát. Dacára mostoha helyzetének, a polg. iskola évről évre több és több növendéket sorakoztat zászlaja alá. Okosan is van. Nem akarok ezáltal a külföldi államokra utalni, mint amelyek a gyakorlati életre nevelik az ifjuságot. Nem akarom hangoztatni a csillogó-villogó érveket. Tisztán az igazságot nézem.

Az élet mit kíván az ifjútól? Testi-lelki épiséget. A testet most már (hál' Istennek) eléggé fejlesztjük. Ám a lelki fejlődést nem igen irányítják az iskolák. Nem akarnak soraim kritizálni; hiszen minden iskolatag megteszi kötelességét, amit az állam tőle követel, de e tekintetben csak a polg. iskola az, amely megközelelti az életkövetelte kívánalmakat. Véleményem szerint még a polg. iskola se az, amelynek lenni kellene. Még gyakorlatibb tanítástervezzettel kellene elátni.

De az igazságnál maradva, a gyakorlati életre ez iskola nevel. A középfoku iskolának nem teoriákat kell adni, hanem kézzel fogható dolgokat. Jelenleg, amikor az ember már a levegőt is meghódította: az ifjuság 8 éven át holt elveket tanul, illetőleg nyelvet. Azonkívül folyton kisért az elkoportatott frázis: általános műveltség . . .

Ilyen szempontok mellett nem esoda, ha a középiskolák elvesztették vonzáserejükét s tisztán a képesítés az, ami megtölti termeit.

Neveléses volna tehát érvekkel fejtegetnem, mit jelent a polg. isk. értesítőjének eme sora: a tanulók száma 40 el szaporodott. Nem a képesítés, kényelem hozza ide az ifjuságot, valami a lelkek mélyén szunnyadó érzés: ha ezt elvégezem, jobban boldogulok az életben. S úgy hiszem, ez az érzés nemsokára testté fog válni. Legalább a trónbeszéd megígéri a középfoku iskolák reformját s akkor nem 40-el, hanem 100-el szaporodik az ujvidéki áll. polg. fiúiskola tanulóinak száma. Már pedig, ha ez elkövetkezik, bizony, bizony nagyon is szűk az épület. Tudomásom szerint a múlt évben is elutasított az igazgatóság egyeseket, mert nem volt hely. S párhuzamos osztályokat se

lehet felállítani, mert nincs terme a polg. iskolának, kézimunkaterme a pincében van; esodálom, hogy dolgozni tudnak ottan. Ifj. könyvtára a tornacsarnok vetkőző helyiségében van.

Ezek után igazat kell adnunk a tanfelügyelő urnak, amikor szűknek mondja a polg. iskolát. Ez így nem maradhat. Ezen segíteni kell. Annál is inkább, mert végvidéken vagyunk s a polg. isk. statisztikája kimutatja, hogy az idegenajkuak száma: 89.

Ezt figyelmen kívül nem szabad hagyni. Mint a polg. isk. barátja írom e sorokat s azt hiszem Ujvidék város polgársága s különösen a szülők adnak igazat nekem és ez indított arra, hogy ezt az ügyet, amely mindannyiunké: nyilvánosságra hozzam.

Nyerne ezáltal a város, szeretett hazánk s mindkét iskola, amelyek most egymást akadályozzák a teljes kifejlődésben. Úgy tudom, a keresk. isk. is sokat visszautasít a beírás alkalmával e két szóval: *nincs hely*.

Hogy melyik telek volna alkalmas új polg. iskolára, avagy a keresk. iskola, vagy polg. iskola költözzék ki: nem az én dolgom. Ezuttal is a cikkem elejére irt mondattal fejezem be írásomat: Uj épületet a polg. iskolának.

HIREK.

Közigazgatási bizottsági ülés. Városi törvényhatóságunknak 14-én volt a közigazgatási bizottsági ülése, amelyen a távollévő Matkovits Béla főispán helyett Dr. Demetrovics Vladimir polgármester elnökölt. Az ülésen a szokásos havi jelentéseket terjesztették elő; különös iudítvány nem fodult elő.

Kérelom. Ujvidék szab. kir. város tanácsa kéri a szikvizgyárosokat, vendéglősöket, koresmárosokat, kereskedőket, gyógyszerészeket és bizományosokat, hogy ha ásványgyógyvizseknek és gyártott vizeknek birtokában vannak, hogy azt a fenálló szabályok értelmében a városi javadalmi hivatalnál bejelentésük.

Tombola estély. F. hó 16-án szombaton este 8 órakor a Krassó-Szörény megyei vízkárosultak javára nagy tombola estélyt rendez Récei szálló és kávéház tulajdonos a Récei kioszkban. A nagyszabású estély iránt, tekintve a jótékony célt, igen nagy az érdeklődés. Egy tombolajegy ára 40 fillér lesz.

Temetés. Említettük, hogy Dr. Kamenitzky Sándor járási főorvost és családját mily vesztéség érte feleségének szül. Kolba Petronellának halálával. Megszűnt dobogni egy szív, amely mindig csak szeretett, szerette övéit, szerette barátait. Egy jószágos lényvel lett kevesebb a halandók sorában, egy oly jószágos nővel, akit mindenki csak a legnagyobb szeretettel övezett. A sajnos nagyon korán el-

TÁRCA.

Küzdelem a tüdővész ellen.

II.

Előző cikkemben felvettem egy tüdővészellenes egyesület alakítását és annak anyagi és erkölcsi támogatásával egy dispensaire létesítését. Tartozom az olvasóközönségnek a dispensaire fogalmát és működési körét közelebbről megmagyarázni. A dispensaire vagy tüdőbeteg gondozó intézet két feladatot teljesít; gyógyítót a beteg érdekében és megóvót a hozzátartozók és a nagyközönség érdekében. A tüdőbeteg nagy száma lehetetlenné teszi azt, hogy valamennyit kórházban különítsük el; egyrészt annyi hely sincsen, másrészt ha a család, az anya hónapokig, évekig kórházban fekszik, mi történjék azáltal a családdal, a gyermekekkel. Az ilyen házilag elhelyezett és ápolat tudó beteg minden tekintetben való felkarolása az első nagy célja a dispensairenek.

E célból elsősorban igyekszik diszkrét tudakozódással, az orvosok közreműködésével vagy saját személyzetének direkt vizsgálódásával megtalálni a tüdőbetegeket vagy arra gyanúsakat; gondoskodik azok díjtalan megvizsgálásáról, rendelkezésükre becsátja a

diagnózis pontosabb megállapítására szolgáló specifikus szereket, közvetíti a díjtalan köpetvizsgálatot és intézkedik azok gyógykezeléséről betegsegélyző pénztár vagy az orsz. betegápolási alap részéről. Anyagi eszközeihez képest ellátja a betegeket az ápoláshoz szükséges cikkekkel — köpöcsésze, Priessnitzkötő stb. — gondoskodik a gyűjtött köpet fertőtlenítéséről, nyilvántartja az ilyen betegek költözködését és az általuk elhagyott lakást fertőtlenítteti. Biztosítja ápolójainak a jobb táplálást tej, vaj, hus, liszt rendelkezésre bocsátásával, és zord időben tűzifa, szén előteremtésével elősegíti.

Második és a tuberculosistherapia mai állása mellett hálásabb, sikeresebb és messze jövőre kiható tevékenysége leend a dispensairenek a beteg környezetének megóvása. Ezen betegségmegelőző intézkedések egynek-melyike már az elmondottakban fel van sorolva; ide tartozik a felvilágosítás, a köpet-és lakásfertőtlenítés. Sokkal fontosabb, nemzetgazdaságilag is kiváló szerepe jut a dispensairenek az olyannyira fogékony gyermeki szervezet megóvása révén. Hányszor látják orvosok a következő képet: anya vagy apa beteg fekszik, az egészséges házastárs kenyer után jár és a gyermeket otthon hagyják, a beteg ápolásáról, kiszolgálásáról gondoskodják. Eltekintve most a kulturális érdekek

elhanyagolásától, vegyük csak a gyermeket amint — öntudatlan hősként — sűrű forog a reá ezer alakban leselkedő infekció Scyllája és Charybdis között. Aránylag ritka esetben esik hamarosan áldozatává a pusztító kórnak, ellenkezőleg, az alattomos betegség már talán ilyenkor fészkelje be magát szegze szervezetebe, de reményteljes ifjúvá, munkabíró felnőtté engedi fejlődni, hogy később, élte virágán törje le, sorvassa el. Magától értetődik, hogy a dispensaire, amidőn a szakszerű ápolást, a könnyebb megélhetést igyekszik biztosítani a tüdőbetegeknek, már ezzel is megóvja némileg a gyermekeket a fenyegető veszélytől. Még hathatósabb lesz működése akkor, ha ezen veszélyeztetett gyermekeket sikerülnie fog környezetükből kiragadva, jobb viszonyok közé hozni, az élet küzdelmeire mededzeni. Eszközei e cél elérésére a megfelelő korú gyermekeket mint cselédeket, tanoncokat megbízható helyen elhelyezni, ezek felett, főleg táplálkozási és lakásviszonyaikat illetőleg továbbra is ellenőrzést gyakorolni, a kisebb gyermekeket iskolában, iskolai időn kívül pedig napközi otthonokban elhelyezni, hogy minél kevesebb időt tölthessenek a szülői ház inficiált légkörében, szüneli tüdőtelepek elősegítésével minél több satnya, sápadt, görvélyes gyermeknek lehetővé tenni, hogy a mindent eltető levegő és napfény

költözött úrasszonynak szerdán délután 5 órakor volt a temetése, amelyen városunk előkelőségei nagy számban megjelentek. Ott láttuk dr. Demetrovits Vladimir polgármestert dr. Szlezák Lajos országgyűlési képviselőt, a főszolgabírói hivatal küldöttjét, a járáshoz tartozó községek jegyzőit teljes számban, a járáshoz tartozó orvosokat teljes számban, Rebák Ferenc ítélőtáblai bírót, a Magyar Kaszinó elnökét, az I. Ujvidéki Nőegylet küldöttjét Piukovich Ferencné vezetése mellett stb. A beszterlést Barys Viktor róm. kath. segédlelkész végezte Szirmai György és Fátó Ferenc segédlete mellett. Áldás és béke lengjen az elhalt hamvain! A mélyen sújtott család pedig találjon vigaszt abban az őszinte, igaz részvétben, amelylyel városunk közönsége a nagy fájdalmat elviselhetővé tenni iparkodik. Itt maradtak a jó barátok, akik minden erejükkel törekednek azon, hogy az a fájdalom ne legyen oly egetverő.

Városi közgyűlés. Városunk törvényhatósági bizottsága pénteken délután rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen a bizottsági tagok igen gyér számban jelentek meg. Hozzájárult a közgyűlés az eszéki Trandafil-ház elidegenítéséhez. A ház 70.000 koronaért adatott el és ezt harmadrésben Ujvidék, Zombor és Eszék városok kapják meg. A villamosvasutépítésével a villamos vasúti társaság bízott meg Dr. Kubinyi és Mayer József biz. tagok hozzászólása után azzal, hogy az építést a város szigorúan ellenőrizze, a költségekről pontos számadást követeljen és a részletes elszámolást a városi törvényhatósági bizottság ülésén mutassa be. Hosszabb vitát eredményezett a vízvezetési előmunkálatok kérdése. Erre részletesebben jövő számunkban visszatérünk. A tanács azt az előterjesztést tette, hogy az eddig végzett próbafurások Kaillinger és Parkas szakértők véleményének elfogadásával befejeztessék, amidőn azután meggyőződést lehet szerezni, vajon mennyiségileg elegendő-e a talajviz felhasználása, vagy felhasználandó lesz a Dunavíz is. Gondoskodás fog történni, hogy a munkálatok minél előbb befejezést nyerjenek. Az ülésen a főügyész Dr. Rózsa Miksa tb. főügyész helyettesítette.

Élénk élet a fürdőben. A Városi Ártézi Jódosfürdőben napról-napra élénkebb a fürdőélet és a legközelebbi időre igen sok előjegyzés történt, úgy, hogy július—augusztus hónapban igen sok idegen fog városunkba jönni. A bács-megyeyi orvosgyógyász értesítette a fürdőigazgatóságot, hogy augusztus vagy szeptember hónapban Ujvidéken kongresszust tart és ez alkalommal a fürdőt is meg fogják tekinteni, hol a kongresszus közgyűlést fogják megtartani. A fürdő-igazgatóság az orvoskongresszus fogadtatására nagyszabású előkészületet tett.

Mozi. Két mozi is működik városunkban. Mi hírlapírók a kettő között már látunk most is különbséget. Az „Apollo mozi”, amely szép,

áldásait élvezhesse. De nemcsak a nagyobb gyermek érdekében, hanem talán még inkább az alig megkezdett gyermekélet érdekében is kötelessége sikra szállni a dispensairenek. Tudjuk, hogy a csecsemők mesterséges táplálása igen gyakori oka a tüdőbajok keletkezésének, tudjuk, hogy neves kutatók e téren minden szerzett tuberculosist tagadnak a gyermekkorban és egyesegyedül a fertőzött tejnek tulajdonítják a gyermeki tuberculosist. A dispensairenek — ha anyagi eszközei megengedik — kötelessége ezt a kérdést is felkarolni és főleg terhelt gyermekek számára kifogástalanul egészséges állattól származó, kifogástalanul kezelt tejet bocsátani rendelkezésre.

Sokat mondhatnék oly intézményekről, melyek még hozzá tartoznának a tüdővész elleni küzdelemhez — néplakások, gyermekszanatóriumok tengerparton vagy a Balatonon, a testgyakorlás és edzés behatóbbá tétele kezdve a népiskolákon — mindmennyi nagy kérdések, melyek másutt már forrnak és lassu megvalósulás előtt állnak, de nem akarok ott omegáról beszélni, ahol az alfa is hiányzik. Ha szerény soraimmal sikerül az illetékes körökben annyi érdeklődést felébreszteni, hogy az alfa kimondassék, szentül meg vagyok győződve, a többi következni fog.

(Vége köv.) dr. W. K.

tiszta képeket mutat be, tudomásul vette, hogy sajtó is van a világon, vele szemben az előzékenységet is érvényesítette, a másik erről azonban többheti tartózkodása alatt megfeledezett, róla csak azt tudjuk, hogy a törvényszék mögötti téren tart naponként előadásokat. Majd ha figyelembe vessz, akkor róla is írunk.

A munka áldozata. Offenbecher Péter bádogossegéd csütörtök 14-én d. e. a Zwibach-féle cég rendbehelyezési munkálatai közben a járdára zuhant. Súlyos zuzódásokkal a kórházba szállították.

Helyreigazítás. Multkori „Végzetes mulatás” címen megjelent hírnök helyreigazításul megjegyezzük, hogy Tomann Viktor a „Teve” című vendéglőben jelen volt ugyan, de tettelegességre nem vetemedett, mert még a verekedés kitérőse előtt távozott a kocsmából.

Vizállás. A Duna vizállása egész héten apadófényben volt. A hét végén a felső szakaszokban és mellékfolyói mentén volt sok esőzés folytán ismét áradásnak indult. Pár nap múlva ismét apadás fog beállni. E héten az ország minden részében voltak esőzések. Lényegtelen hováltózással szeles és zivataros idő várható.

Vigyázatlanság. Véletlen szerencse játszott közbe, hogy f. hó 12-én este 10 órakor egy végzetes szerencsétlenség nem történt a Zrinyi Ilona-utca 70. sz. alatt levő Eble-féle fűszerkereskedő házában. A szpiritusz forraló felborulása folytán tűz keletkezett, melyet a forralót kezelő leány azonnal eloltott. Vigyázzunk a szpiritusz gyorsforralók kezelésénél!

Bács-Bodrog vármegye a tüdővész ellen. A „József főherceg szanatorium” igazgatósága ezen a címen egy albumot adott közre, amelyben Ujvidékről is van szó és amelyben Ujvidék előkelőségeinek fényképe is be van mutatva. A mű ára: 40 korona. Az Ujvidékről szóló cikket Dr. Piukovich Sándor főgimn. tanár írta.

Uj könyv. Vásárhelyi Ferenc „A magyar országgyűlés” (A főrendiház és képviselőház tagjainak életrajzi adatai) címen egy szép kiállítású könyvet adott ki, amely hűséges képet adja az országgyűlés mindkét házában. Ennek a munkának legfőbb erénye a pontosság és megbízhatóság. Adatait a legközelebbi forrásokból szerezte be és azokat autenticizálni igyekezett. Miután az országgyűlésnek sok új tagja van, a szerző fötörékvését az életrajzi adatok ismertetése képezte. Kétszáznál több új, még meg nem jelent életrajzot tartalmaz, amelyeknek mindegyike emberi lehetőség szerint hű és pontos. Nagy előnye, hogy az életrajzi adatok keretein belül az egyes személyekhez fűződő, minden feljegyzésre méltó politikai tényt és eseményt figyelmen kívül nem hagy, úgy hogy pl. a politikai élet vezéreinek — Tisza, Khuen-Héderváry gróf, Lukács, Andrássy gr., Apponyi gr., Kossuth, Bánffy báró stb. életrajzában az egész újabkori magyar politika történetét feldolgozta a könyv ugyszólván egészen tegnapig. A képviselők nevei könnyebb kezelhetőség szempontjából betűrend szerint vannak csoportosítva. Jó szolgálatot vélnék teljesíteni, midőn erre az igazán hasznos és fontos műre a közönség figyelmét felhívjuk. A mű ára 8 korona és Budapest VII. Thököly u. 28. sz. a. rendelhető meg.

Elhárított vasúti szerencsétlenség. Végzetes szerencsétlenség támadhatott volna szerdán délután a Szegeдрől Szabadka felé haladó személyvonattal. Amint ugyanis a vonat Rőszkeszentmihálytelek állomását elhagyta, egyszerre a nyílt pályán megállt. A megállás oka ez volt, hogy ugyanazon a sínparon a személyvonattal szembejött Szabadka felől egy tehervonat. Az összeütközés elkerülhetetlen lett volna, így azonban a vonatvezető lélekjelenete az utasok életét megmentette. Midőn az utasok a következő állomáson megtudták az esetet, a bátor, életmentő vonatvezető megéjlenezték.

Tűz Zsablyán. Mint levelezőnk írja, 130 kereszt buza égett el 10-éről 11-ikére menő éjjel. A tűzoltóság 2 órai megfeszített munkával tudja csak eloltani a hatalmas asztagot. Nem elég, hogy a jég és víz országzszerre pusztítja vetéseinket, hanem még az emberi vigyázatlanság is segít az elemek pusztításainak.

Tűzoltóverseny. Bács-Bodrog vármegye községeinek és városainak önkéntes tűzoltó

egyletei folyó évi augusztus 14. és 15-én Zsablyán megyei versenyt rendeznek, melyen városunk tűzoltósága is részt vesz.

Jegyzőválasztás. Hódságon mult hó 30-án választották meg a nemrég elhalt jegyző helyére az új jegyzőt. Egyhangú lelkesedéssel megválasztották Nopper Ferenc ottani segédjegyzőt. Nopper Ferenc husz év óta szolgálja a községet és ezen idő alatt a lakosság elismerését a legteljesebb mértékben kiérdemelte. Az új jegyzőt megválasztatása alkalmából fáklás zenével tisztelték meg a polgárok, majd népes banketten ünnepelték.

Adóelengedés. Bár az idén mindenféle jó termés ígérkezik, jégverés vagy más elemi csapások okozta károk mégis tönkretették némely vidéken a jónak ígérkező termést. Az adótörvények értelmében ilyen esetben adóelengedésnek vagy mérséklésnek van helye. Ezen törvényes rendelkezésnek megfelelően a zombori pénzügyigazgatóság részéről kiküldött jár az igazgatóság területén, aki megfogja állapítani az egyes károsultak elemi csapások okozta anyagi kárait. Ennek a becslésnek megfelelően fognak majd a károsultak némi adómérséklésben részesülni.

Almanach. A jövő hó elején egy almanach fog megjelenni tanulók részére, amelyben az összes tanulókra vonatkozó rendeletek, vizsgálati szabályzatok helyet fognak foglalni. Megtalálhatók lesznek benne a felvételi vizsgálatra, különbözőzeti vizsgálatokra vonatkozó tudnivalók, amelyeket eddig az illetők csak hosszú utánjárással tudhattak meg. Az almanach részére hirdetések is felvételnek. Ezeket különösen azon cégeknek ajánljuk, amelyek a tanulóifjúsággal sűrűbben érintkeznek.

A nyári évad kezdetével, midőn a nyaralás kérdése van napirenden, fokozott mértékben szükséges az utazó közönség számára értékpapírjainak, ékszerjeinek és egyéb, a lakásban levő értékeinek biztos betörésmentes helyen való elhelyezése. E célra kínálkoznak a *Pesti magyar kereskedelmi bank* helybeli fiókjában levő pánzelek — safe — rekeszek, melyek mérsékelt díjak mellett hosszabb—rövidebb időre bérbe vehetők. Ugyancsak beszerezhetők a nevezett fiókintézetnél a bel — és külföld minden piacára és fürdőhelyére szóló hitellevelek, melyek az utazó közönségnek azt a nagy előnyt nyújtják, hogy nem kell kézpénzt magánál viselnie és ezáltal az utközben fenyegető sokféle veszélytől magát megóvhatja és nyújtják azt a biztonságot is, hogy kifizetések a hitellel alapján csakis sajátkezű aláírás ellenében történhetnek, illetéktelen, még a hitellel netáni elvesztése esetén sem rendelkezhetik. A nevezett intézet idegen pénzenek vételével és eladásával foglalkozván az utazó közönségnek ez irányban is legkedvezőbb szolgáltatásokat tehet.

Wagner testvérek 5-ös számú pörkölt kávéja a legfinomabb.

Vegyések.

Leányok férfi ruhában. A párisi rendőrség kevéssel ezelőtt felfedezte, hogy Páris egyik igen előkelő kávéházának pincérjei közül az egyik nem egészen jogosan viseli fekete frakkot és pantallont, mert a szép nemhez tartozik. Később kiderült, hogy a férfiruhákban járó hölgy egy előkelő francia politikuskának a leánya, aki egy barátnőjével együtt megszökött a szülői háztól s azóta barátnőjével látszólag mint ennek férje, együtt él. Egy angol folyóirat az eset

BODOKI MATILD

a legtisztább és legértékesebb lugos savanyúvíz. Mint élvezeti víz kellemes és egészséges. Pezsgővel és borral pompás ital.

Főraktár Ujvidéken: Györgyevits Tódor utóda Kolárszky V. cégnél.

alkalmából több hasonló esetet sorol föl. Így például a Bretagne egyik régi halászfalujában élt egy öreg halász, aki 50 év óta üzte már mesterségét s akit az egész környéken Bernay apónak ismertek. Pedig az öreg halász nem volt férfi, hanem nő. Marie Ambert, egy tanító leánya, tizennyolc éves korában megszökött Juliette Cevrey-vel, egy halász szép leányával, aki iránt igen erős hajlamokkal viseltetett. A két leány nemsokára mint házaspár tűnt fel a Bretagneban s az állítólagos férjnek, Bernay urnak, mindjárt a házasság kezdetén olyan nagy szerencsére volt, hogy tekintélyes vagyonra tett szert. Az esetben a legérdekesebb az, hogy mikor a férj: Jules Bernay, alias Marie Ambert özvegyesége jutott, másodsor is „megnősült!” Még különösebb Nicolaus Paylan chicagói orosz követségi titkárnak az esete. A nevezett titkár nő volt, aki még fiatal korában megszökött és feleségül vette egy francia ügyvédnek a leányát. Mikor a „követségi titkár” felesége meghalt, másodsor, sőt harmadsor is megnősült. Állítólag a követségi titkár feleségei még csak nem is sejtették, hogy a férjüket velük egyenemű. Rendkívül regényes Marguerite Bois-nak, ennek a női rablókapitánynak a története. Marguerite Bois néhány évvel ezelőtt Franciaország délnyugati részében félelmetes haramiavezér hírében állott. Marguerite már gyermekkorában kifütyült féktelen természetével és rendkívüli vadságával. Először tizenhét éves korában öltött magára férfiruhát, röviddel később megszökött egy paraszt leányát, akivel házasságot kötött. Nem kevésbé különös egy leány története, aki Ancona mellett rokonai szeme láttára látszólag vízbefúlt. A leány holtestét nem találták meg, még pedig abból az egyszerű okból, mert a leány nem fulladt meg, hanem ezt a különös, regényes módot választotta szökésre és férfiruhába öltözködve elszegődött Anconában urasági kocsisnak s az uraságánál szolgáló szobaleányt vette el feleségül. Néhány hónappal ezelőtt halt meg Jean Richebourg, egy párisi tanár leánya, aki iskolás leány korában egy barátjával megszökött Rouenből s azután az utóbbit elvette feleségül. Állítólag férfiruhákban részt vett a francia-porosz hadjáratban is s később még két ízben nősült meg.

A peronospora elleni védekezés. Az ampelologiai intézettel vett értesülés szerint az elmúlt két hét folyamán a peronospora Kisküüllő és Alsó-Fehérmegyékben is fellépett, ahol eddig még nem pusztított. Azonkívül Bács, Baranya, Csongrád, Esztergom, Heves, Hont, Komárom, Krassó-Szörény, Somogy, Sopron, Szabolcs, Tolna, Torontál és Zala vármegyéknek eddig megkímélt járásában is fellépett. Hangsúlyozandó, hogy e két hét alatt a szőlőbirtokosoktól az ampelologiai intézetbe vizsgálatra beérkezett küldemények közül 45 százalék peronospora okozta fűrtromlás volt. A megtámadott bogyók a betegség áldozatául esnek, de a levél és fűrt egészséges részeinek megvédésére a permetezés és a fűrtöknek rézkénporral való porozása a legsürgősebb feladat. Ez annál fontosabb, mivel a legközelebbi jövőre várható időjárás inkább kedvezni látszik a peronosporának, mintsem hogy terjedését megakassza. Az utolsó két hétre száraz, meleg, szeles időjárás helyett változékony, hűvös, némileg esős és harmatra, esetleg ködre hajlamos időjárásra van kilátás.

VITA FORRÁS
SÓSKÚT VASMEGYE

Természetes hazai gyógyviz

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegeknek, köszvény, hólyag- és vesebajok ellen.

**Félpohár Vita-forrás a gyomorégetést
: : azonnal megszünteti. : :**

A vállalat tulajdonosa a **CONSUM** Keresk. R.-t.
Budapest VII., Teréz-körút 4.

Raktár: **Wagner Testvérek** cégnél Ujvidék.

Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógytárban.

SZÉPIRODALMI CSARNOK.

A szerb népköltészet.

— Irta: *Vindemius.* —

I.

A közmondás azt tartja: „Vox populi, vox Dei”. „A nép szava, Isten szava”. És ez igazán helyes mondás, amely lépten-nyomon érvényesül. A népszellem érvényesülése adja valamely nemzetnek igazán a karakterét, a nép gondolkodása maradóan nyomot hagy a nemzet történetében és a nép ajkán termett dalok, történetek mindenkor megtudják mondani, mi volt az a nemzet az idők mérhetetlen tengerén. Helyesen figyelmeztetett Herder, a hatalmas német író „Stimmen der Völker” című munkájában arra, hogy a népköltészetben megmérhetetlen kincs van elrejtve, amely után kutatni mindenkinek kötelessége. Nem meghatározott írók írták ezeket a dalokat, ezeket a történeteket, a szájhagyomány terjesztette őket el, utódról-utódra szállottak és kegyeletes emlékek őrizte meg őket mindenkor. Ott van a jó öreg Honerosnak tulajdonított két hatalmas eposz az „Ilias” és „Odyssea”, mely szép emlékei a népköltészetnek. A „Nebelungenlied” avaturrejjei mily szépen juttatják kifejezésre az illető nép érzelmvilágát. És mit szólunk mi azután magyarok a mi népköltészetünkhöz? Bele van abba öltve nemzetünk egész sorsa. A kuruc költészet egy része ennek a népköltészetnek, de színgazsággal tünteti fel a magyar ember jellemvonását, az igaz hazafiasságot, a mély valláshosszúságot, az Istenbe vetett bizalmat. Mennél jobban tud hozzáférközni valamely költő a nép szelleméhez, annál kedveltebb, annál népszerűbb lesz és tényleg úgy áll a dolog, hogy azokat az írókat kedveli a nép legjobban, akik szájuk-ize szerint beszélni képesek.

Mióta ki lett adva a jelszó, hogy a nép szellemi termékeit össze kell gyűjteni, lázas mozgalom indul meg mindenütt, hogy ezekről azután a nyilvánosság is szerezhessen tudomást. Az, ami eddig csak mint szájhagyomány terjedt fiúról-fiúra, azt most már írás útján ismerhetjük meg mindenki. A XIX század első felében kezdődik ezen népköltészet termékeinek összegyűjtése. Ami eddig parlagon hevert, azt most művelni kezdik és mindenki bámulattal van eltelve, milyen kincset ásott ki. Dolgozik az ásó, ásoja a lelkes hazafiaknak, akik kiássák a feledés sziklájából azt, ami aranyat ér minden egyes nemzet számára. Nálunk Kriza, Gyulai Pál, Erdélyi fejtenek ki igazán fáradhatatlan megránszást, a szláv népeknél pedig Vuk Stefan Karadzics, az, aki szintén nem csekély munkát vállalt magára, amidőn a szláv népköltészet termékei összegyűjtését elhatározta.

Jelen alkalommal egy oly terület népköltészetével fogunk röviden megismerkedni, amelynek költészetéről eddig talán nem sokat hallottunk, de amellyel a mai napokban foglalkozni mindenestre érdemes lesz. A jámbor utas elhagyja a Hunyadi várak magasan lengő turulját, el-elbámult a Karsztnak és a Velebitnek végnyulványain és előtte terem az a háromszög, amelyet itt a Duna és a Száva alkotnak. A Balkánra ért és más szokásokat, más intézményeket lát. Nem kívánok én most bővebben a népszokásokkal foglalkozni, csak magára erre a területre kívánom felhívni a figyelmüket irányítani. A Duna mint főfolyam vonul végig a balkáni népek országában, amelyeket általában véve hegyek öveznek és amelyeket csak itt-ott szakít meg néhány síkság. A Dunán kívül nem egy folyó szárgul végig ezeken az országokon és ad élénkséget ennek a tájnak, amely természeti szépségekben nem szűkölködik. Igen fontos mindenestre ennek a tudása, hiszen másképp fejezi ki gondolatait az a nép, amely síkságon lakik, ismét másképp a hegyi lakó. Az a néma borongás, amely a balkáni népköltészetének jellegzetes sajátága, mindenestre ebben leli magyarázatát. Mily borongós például Ossian-nak, a skót hegyek dalmokának, költészeté, mily kevés életvidámság látszik ebből ki. Ha van is a balkáni népek költészetében ilyen borongás, mégsem látjuk bennük a teljes lemondást, biztatja őket a remény és nem szármoltak még le teljesen az étellel.

A balkáni népek költészetében mindenestre egyes korszakok sajátosságait jó lesz tekintetbe venni és így azért igen ajánlatos lesz költészetüknek különböző forrásait megvilágítani. Ha a lírai költészet, a dalköltészet nem is mutat az egyes korokban annyi változást, mégis az elbeszélő költészetben, az epikai költészetben feltaláljuk minden egyes kornak jellegzetes sajátosságait. Lássuk tehát első sorban az epikai költészetnek nyomát a népnél, lássuk az ugynevezett junačka pesmakat. Junačka pesma a szó teljes értelmében véve azt jelenti, hogy hősköltemény. Az elbeszélő költő talál egy-egy hőst, akinek élettörténetét és viselt dolgaiat ismerteti. Ezek a költemények egy-egy eposznak a nyomai és csupán azért nem fejlődtek valóságos eposzokká, mivel vagy nem dolgoztak fel összefüggő történeteket, vagy pedig a feldolgozott anyag nem volt olyannyira terjedelmes. A nép véleménye szólalt meg benne a maga naivságában, a maga hamisítatlan valójában. A nyílt szókimondás a maga egyszerűségében, a nemzeti hősök erényeinek bemutatása volt az, ami ezeket az elbeszélő költeményeket jellemezte. Ha a történetírás nem is adott mindenben igazat ezen költemények tartalmának, mégis jellemzők arra nézve, hogy mennyire tudott a nép ragaszkodni egyes kedveltebb hőseihez. Ismerte ezeket az elbeszélő költeményeket mindenki és tudta azokat dalolni is. Valóságos a régi görögök világát idézte fel a nép. Ami a görögöknél az aoidos volt, ami a németeknél a minnesänger, a franciáknál pedig a troubadour, az volt itt a guzličar, ha nem is jelent meg fejedelmi köntösbőben. Egy kis hangszer, a guzla volt az, amelyen pengetett a dalnok mélabus akkordokat a dallamához, amelyben szintén a teljes melancholiát tudjuk felfedezni. Van egy festmény is, a szikla tövében ül a fáradt kinézésű, meredtszemű dalos, néz-néz a magasba, körülötte pedig búsan hallgatják meseit a napbarnított arcú daliák. Mennél tovább fejlődik a népköltészet, annál kevésbé érezhető az idegenszerűség nyoma, le tudta vetköztetni az idegen hatás békőit a balkáni nép és hovatovább önálló termékekkel gazdagította az irodalmat. A „Panesatantra” című hatalmas ind eposz, az arabiai elbeszélések és mesék nagy tömege szintén nagy hatással voltak a Balkán lakóinak mythosaira, de nagyon jó forrást szolgáltatott ezekhez a nép lelkiéletét mindenképp hűen visszatükrözőető költeményekhez az a középkori gyűjtemény, amely a kereszténység elterjedése következtében minden egyes remezethez eljutott, a „Gesta Romanorum”. Ezeket a meséket azután a szerb népek átöltöztették saját köntösükbe, a latin gyűjteményben foglaltaknak megfelel egy szerb pendant, bár maga a történet ugyanaz, amely a forrásmunkában feltalálható.

Idővel azután megszűnik ez az idegen nyom, hovatovább önállósítják magukat az egyes népek. Amidőn a kezdetlegesség homá-

Ma szombaton este a Récei kioskban nagyszabású hangverseny mellett

tombolajáték.

A szebbnél szebb tárgyak
közzemlére tételnek ki.

A tiszta jövedelem a krassó-szörénymegyei árvizkárosultakat illeti meg.

Belépti-jegy 40 fill.

lyából kilép, amidőn érzi, hogy államélete hovatovább megerősödött, jónak látta, hogy azokat a hatalmasokat, akik a nemzet fennmaradása és felvirágoztatása érdekében fáradoztak, kiemelje és egy-egy történetben is dicsőítse. Voltak azután oly harcban kitűnt egyének, akiknek erejére támaszkodtak és akiknek csodás, viselt dolgait auserissel mutatták be.

A tulajdonképeni epikai költemények történetében ennek alapján öt fontos korszakot különböztetünk meg. A legrégebbi kor, a mythikus kor, a kezdetlegességből kibontakozni nem tudó nép kora. A legrégebbi kortól kezdődik ez a korszak és tart addig az időpontig, amíg a Nemanja család uralkodása alatt a népre jólét, boldogság várakozott. Ennek a családnak alapítója Nemanja István volt, aki 1159-ben került a trónra. Eleinte a szláv nép pogány volt és csak amidőn Cyrill és Methodius a 9. században apostoli munkásságokkal eredményes fáradozást fejtettek ki, terjedt el a kereszténység. Főjellemvonása az ezen korbeli népkölteményeknek, hogy a mythikus részleteket keresve-keresik, hallunk tündérekéről, hőfeji sárkányokról, mesélnek nekünk ördögökről és jó szellemekről. Midőn a kereszténység felvétele által az erkölcsök jobban és jobban megszilárdultak, gondoskodás történt arról, hogy ezeknek a költeményeknek bizonyos erkölcsi célzatuk legyen. Egyébiránt a középkor jó része hadakozásokban telt el, nem consolidálódott egyik ország sem annyira, hogy békés napokat élve a haladásra és a felvirágozásra gondoljon. Csak midőn 1072-ben Mihály szerb fejedelem a görögökkel kibékült, következnek rövid időre béke. VIII. Gergely pápa 1075-ben a fejedelem kérésére királyi koronát küld neki palásttal és zászlóval együtt és Mihály felveszi a „Slavorum rex” címét, király lesz. Ezeket a legendai mázzal bevont költeményeket még ma is igen sűrűn éneklük, különösen koldusok utcáin, akik azonban előadásuk alkalmával nem annyira a költemény tartalmára fektetik a fősúlyt, mint kívánt arra, hogy a hallgatók zsebéből néhány fillért csaljanak ki. Peterváradt plébánosának, a boldogult Okrugics-Srećának van egy szindarabja a „Sadjurica i Subara” „Szakasztó és kölmensüveg”, amelyben egy szerb falu népének életét mutatja be ügyes összeállításban. Ebben látunk egy vak és egy sánta koldust, akik házról-házra járva énekelnek ilyen legendászerű költeményeket. Eszünkbe jutatják a régi guzliárokot, akik mindenesetre hivatottabb művelői voltak ennek a költészetnek. Amde lássunk néhány terméket ebből a régi korból. Ilyen az „Ognenja Marija u paklu. A tüzes Máriának utazása a pokolban. Minden valószínűség szerint a montenegrói hegyek közt keletkezett és emlékeztet Homeros Odysseiájának és Vergilius Aeneisének alvilági jelenetére, bár a szerző gondoskodott arról, hogy humoros izzel érdekességet kölcsönözzön tárgyának. Olyan Arany János „Elveszett alkotmány”-ának megfelelő képet találunk benne. Mária arra kéri Istent, engedje meg neki, hogy a mennysországnak ajtaját kinyithassa és hogy a mennysországnak ajtaján keresztül a pokolba juthasson, hogy itt azután megláthassa elagottt anyját, akit megszabadítani kíván gyötrelmeitől. Isten teljesíti Máriának kívánságát, odaadja neki a mennysországnak kulcsait és Péter apostolt küldi vele, hogy vezesse őt a poklon keresztül. Rémséges látvány tárult itt szeméi elé. Égett itt minden. A legelső sorban három alakot vett észre, az egyiknek a feje, a másiknak a keze, a harmadiknak a lába égett. Természetesen Máriának első kérdése az volt, mit vétettek ezek oly nagyot, hogy ily szenvedéseket mért rájuk a Mindenható. Válaszul azt kapta, hogy az egyik nem adott nászajándékot komájának, a másik juhokat lopott, a harmadik meg szüleit sértette. Továbbmenve két öregot pillantott meg, akinek szakálla és feje égett. Megtudta erre, hogy ezek a földön bírák voltak, akik igazságtalan ítéletük miatt és megvesztegethetőségük miatt kénytelenek bűnhődni. Láttak még egy rettenetesen megsonkított mennyasszonyt, aki hamis mérték alkalmazása és családi békétlensége miatt szenvedett. Vegre odaérték az anyához is, akinek keze, lába és haja égett. Az anya bűnhődésének okául előadja, hogy egy husvét alkal-

mával, míg anyja a templomban volt, az ebédet kellett volna elkészítenie. De nem végezte el kötelességét, emiatt anyja megpirosgatta, és ő megütötte azt. Később gyermekeivel is rosszul bánt, az egyiket megégette. Péter nem engedte, hogy Mária tovább hallgassa anyjának tetteit, az öreg anyát az ördögök martalékává vetette oda. Nagyon drasztikus vonásokban festi ez a költemény a bűnt, bár az erkölcsi részét elvitatnunk tőle semmiesetre sem lehet. A maga korában hatott és a népet mindenesetre istenfélemlre, a jó követésére és a bűn megvételére, továbbá a rossz kerülésére tanította. Hasonlóképpen Montenegróból való egy igen kedves költemény, amely a kölcsönös szeretet és megbecsülés nemes vonását mutatja be. Ez a „Kumstvo Grčica Manojla” „Gresity Manojlo komasága.” Megtanuljuk azt is, hogy tetteinkért felelősek vagyunk és hogy Isten leszámol azokkal, akki vétkeznek ellene. Erre enged következtetni a „Bog nikom dužan ne ostaje” „Isten senkinek sem marad adósa.” A „Zaručnica Laza Radanovića” „Radanovits Lázár mennyasszonya”, az anyai átokkal terhelt nőt mutatja be egyszerűen, hatást nem keresve, de megrázó vonásokban.

Míg az első kor költeményeihez mindenkör valamilyen erkölcsi motívum dominál, addig a második kor az uralkodók dicső tetteit van hivatva zengeni. A dicső emlékek örvendő Nemanjits Istvántól egészen Dusán Istvánig, akiknek a nép „silni”, hatalmas jelzót adott, volt elegendő anyaga a nép szellemnek, hogy oly költeményeket zengjen, amelyek méltó módon jutta ják érvényre meggyőződésüket, csodálatukat a nagynak vélt királyok iránt. Nemanja István egyik fia volt a híres „sveti Sava” „szent Száva”, kinek csodálatos tetteiről hálás szívvel emlékezik meg mai nap is minden szláv ember. Nem kell azonban azt gondolnunk, hogy a nép ebben a korban teljesen megelégedett volt, voltak idők 1159-től 1367-ig, amikor igenis voltak mozgalmak, amelyek az elégedetlenségre mutattak. Ezeknek látható jelét is kívánták adni az egyes költeményekben. Ebből a korból való a „Kako se kršno ine služi” „Miként kell a védszentekeket tisztelni” című költemény. Stepan cár udvarában vagyunk. Csoda történik, jelen van egy ideig az arkanyal is, de távozik, mert megharagszik valami csekélység miatt Stepanra. Erről a jelenlevőket egy öreg kaludjer tudósítja. Természetesen azonnal felkelnek a vendégek és módját keresik annak, mikép szüntessék meg Isten haragját. Mély vallásosság gyökeredzik ebben a költeményben. Vallásosság hozta létre a „Ko kršno ime slavi, onom i Bog pomaže” e (aki a védszenteke dicsőíti, azon segít is a Mindenható.) című költemény, amelynek hőse Todor vajda. Egyes költemények sveti Szávanak erőseit magasztalják, mások ismét Vukasin király történetével foglalkoznak. Megtudjuk ezekből a költeményekből azt is, hogy Nemanja Istvánra bátyjai irigykedtek és hogy fogságba vetették, de hogy Nemanja a börtönből kiszabadult és azután bátyjait legyőzte. Halljuk, hogy Szent Száva civakodó két testvérét Istvánt és Vukánt atyja sírjánál kibékítette. Hiába küzd a hatalmas Dusán, hogy Roksándát megnyerje, ez sem hajlandó hozzámenni, sőt fáradsággal kidolgozott munkáit mind halomra dönti, ugy hogy az uralkodó céltévesztetten távozik. Erről szól a „Dušan oče, da sestru uzme” című költemény, amelynek csodászerű elemeiben az idegen forrás és hatás minden körülmények között meglátszik. (Folyt. köv.)

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen jó feleségem elhunytá alkalmából kifejezett részvételt fogadják jó barátaink és ismerőseink ez uton is köszönetünket.

Dr. Kamenitzky Sándor és családja.

Szerkesztői üzenetek.

Több helyről érkezett érdeklődésre tudomására hozzuk az érdeklődőknek, hogy 27-ik számunkban megjelent „Ujvidék közgazdasági jelentősége” c. gazdasági cikket Kardos László jogszigorló írta. *3s. B. Budapest.* Hirdetések ügyében tessék Trébits Károly urhoz, lapunk kiadóhivatali főnökéhez fordulni. Cim: Thököly

ut 5. I. 9. Ujvidék. *O. Jelyben.* Igért cikkét, mely most bir aktualitással, szívesen leközöljük. Kérjük a kézirat folytatását. *L. e. W. Jelyben.* Még eddig senki sem jelentkezett.

Nyilt-tér.

Tekintetes

Városi Ártézi Jódos Fürdő Igazgatósága

UJVIDÉK.

Örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy a szenvedő emberiségnek tudomására hozzam, hogy Márta nevű kis lányom, aki évek óta **szaruhártyafekélyben** (keratitis ulceosa), *sulyos szembajban* szenvedett és akit gyógyulása érdekében Lipikre és több külföldi fürdőbe vittem, de mindezekben a helyeken állapotában semmilyen javulás nem állott be és szinte utolsó reménységként, — mert már azt kellett hinnem, hogy kis lányom elveszti szemefényét, — az Ujvidéki Városi Ártézi Jódosfürdőbe hoztam, *hol 30 fürdő után kis leányom minnaen bajtól megszabadulva teljesen meggyógyult* és ma már az évek óta buskomor, csendes kis leányom vígan élvezzi visszanyert egészségét.

Kötelességet vélek teljesíteni akkor, amikor mindenkinek ezen csodáshatású fürdőt ajánlom és hálát adok az Istennek, hogy ezen gyógyvíz kis leányomnak visszaadta egészségét és ezzel boldoggá tette a már kétségbeesett szüleit.

Kelt Ujvidéken, 1910. július hó 12.

Komlós Béla,

a Vacicum Oil Comp. képviselője.

393. szám 1910. végrh.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel köhírré teszi, hogy a szablyai kir. járásbírósnak 1908. évi Sp. I. 910/6. számú végzése következtében dr. *Bokšan Milos* ujvidéki ügyvéd által képviselt Boldogasszonyfalvai gör. kel. szerb egyházközség javára 370 k. s. jár. erejéig 1909. évi december hó 2-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 615 kor. nára becsült következő ingóságok, u. m.: szobatorok 75 m. csöves tengeri nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szablyai kir. járásbírósnak 1909. évi V. 77/6 számú végzése folytán hátr. 170 kor. tőkekövetelés, ennek 1908. évi július hó 1-ik napjától járó 6% kamatai és 1/2% váltódíj eddig összesen 47 korona 76 f. bíróság már megállapított költségei erejéig, Boldogasszonyfalván alperes lakásán leendő megtartására 1910. évi július hó 27-ik napjának délutóni 8 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is fognak eladni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szablyán, 1910. július hó 13-án.

Kádár Árpád, kir. bír. végrehajtó.

Ujvidéken letelepedvén, magamat mint manicure a t. közönség b. figyelmébe ajánlom.

BARANYAINÉ

1—2

Kölcey-utca 19.

Ház- és üzleteladás.

Ópazuán (Szerém m.) lévő házunk 150 ezer kor. évenként forgalmazó, jól berendezett

fűszer- és rövidáru

üzlettel, továbbá Ujvidéken egy sarokház, mely fekvésénél fogva üzleti- és keresmai célokra nagyon megfelel, *szabad kezből azonnal eladó.* — Bővebb felvilágosítással szolgál

1—6

MIKIN és STOJKOVITS

Ujvidék.

Ósídóktól fogva szappannal tisztítjuk a ruhán esett foltot, szappannal tartjuk tisztán testünket, szappan a legjobb szer a fog és szájmossa is a modern orvosi tudomány legújabb tanítása szerint. Erthető tehát Sztraka Menthol fogszappanjának közkedveltsége, mely az inyt nem marja, mégis erősen desinficál, habja nem undorító, sőt ellenkezőleg tartósan üdítő hatása eljut a fogközők legelrejtettebb zugába is.

E szappannak köszönhetjük, hogy kellemetlen szájszag, s fogak romlása nincs többé. Ara gyógytarakban 1 kor. 3 drbt 3 koronaért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol.

Kapható: Herzog István gyógyszerész, Grosinger János gyógyszerész, Klein Oszkár droguista, Schosberger Hermann keresk. Ujvidék.

Fleiszig Dezső

divatáruházában
(Menrath-palota)

megkezdődött a **nagy nyári occasio,**

bluz és pongyolákban, továbbá
: az összes női divatcikkben. :

Bluzok:

Kézi himzett bluz — — — most frt 4.—
Batist bluz — — — most frt 1.50
Zephir bluz — — — most frt 1.40

Pongyolák:

Mosó delain pongyola — most frt 3.60
Batist pongyola minden színben most frt 8.50
Gyapju delén — — — most frt 8.—

**Az összes nyári toilettek, kosztümök
: : mélyen leszállított áron! : :**

Ugyanott egy **ügyes szabásznő**

jó fizetéssel azonnal felvétetik. 1—10

**ELSŐ UJVIDÉKI KERÉKPÁR ÉS VARRÓGÉP
EMAILLIROZÓ MŰINTÉZET.**

JUNG S. Ujvidék, Szücs-utca 27.

Varrógép és bicikli raktárban olesón, jótállás mellett minden e szakmába való javítást elvállalok; ugyszintén minden szükséges alkatrész nálam beszerezhető.

KIADÓ!

Flatt-utca 4. szám alatt (posta-palota mellett) 3 utcai szoba, zárt folyosó, éleskamara, pince és padlásból álló lakás, mely

irodai célokra is nagyon alkalmas
f. évi augusztus 1-től. — Bővebbet:

Dr. RÓZSA MIKSA
ügyvédnél.

KIADÓ

azonnal vagy augusztus 1-re, — uri lakás — 5 szoba, mellékhelyiségek, udvar és kerttel, Thököly Imre-utca 11. szám, kules a szomszédban 13. szám alatt.

Bővebbet dr. Balázs Ignác ügyvédi irodájában, Petőfi-utca 11. szám alatt. 1—4

Eladó.

Egy furó- és vésőgép kézi hajtással jó állapotban olesó áron.

JAUSZ FÜLÖP
Zrinyi Ilona-utca 10.

Házeladás

Kényelmes házam szabad
:: kézből eladó. ::
Bővebbet a házfelügyelőnél
Rohonyi Gyula.

1—3

Egy keresztény magyar, német gyors- és gépirónót teljes irodai gyakorlattal azonnali belépésre keres helybeli cég. Előnyben részesül, aki szerbül is tud. Ajánlatok kéretnek L. és W. alatt a kiadóhivatalba. 1—2

Raichl J. Ferenc műépítész irodáját Szücs-utca 21. sz. alatt nyitotta meg.

**A Trandafil Mária alapítványi
:: árvaház építési irodája ::**

Jó karban levő GÁZLYRÁK

:: olcsón eladatnak. ::

Cím a kiadóhivatalban. 1—3

Menrath L. és Fia
Butorháza
Ujvidék, Kossuth Lajos-u. 46—48.
AZ UJONNAN FELÉPÜLT MODERN
butoráruházban
mindennemű butor a legnagyobb
választékban.
Készen berendezett szobák
állandó kiállítása.
Menyasszonyi kelengyék
minden árban.
ALAPITTATOTT 1843. TELEFON 87.

Szőnyeg, függöny, terítő és mindennemű lakberendezési cikk legnagyobb választékban.

Egy nagyobb ujvidéki vállalathoz augusztus hó elsejére való belépéssel

reprezentálni tudó

magyar, szerb és német írásban és beszédben teljesen jártas

fiatal embert

keresünk, aki főnökének helyetteseképpen bizalmi állást töltsön be.

Sürgős ajánlatok eddigi működés megjelölésével „V. F.” jelíggel Ujvidék főposta restante intézendők.

Eladó

egy Busch-féle Triader Binokl
9 szerez nagytábori látású.
2 mesterhegedű.

1 12-es kaliberű modern Lancaster rendszerű vadászfegyver jó állapotban — jutányos áron. Megtekinthető a kiadóhivatalban.

Van szerencsém a t. c. közönség becses tudomására hozni, miszerint Ujvidéken II. Rákóczy Ferenc-ut 8—10 számú házban egy

Háziipar áruházat

nyitottam meg.

Raktáron tartok mindennemű háziiparilag előállított cikkeket, úgymint: gazdasági, ipari és kereskedelmi célokra szolgáló kosarakat, utazó, piaci és ruhás kosarakat, továbbá fotelok és garnitúrák, díszmű árukban, butorárakban, porolók, lábtörölők és ujságtartókban stb. a legnagyobb választék áll a tisztelt vevő közönség rendelkezésére.

Arra kérve a t. c. közönséget, hogy engem minél hathatósabban támogathatni szíveskedjék, bátor vagyok megígérni, hogy kötelességemnek fogom tartani, gyors és pontos kiszolgálással tisztelt vevőimnek teljes megelégedését kiérdemelni.

Kiváló tisztelettel

2—10

SPILLER REZSŐ.

Szliács acélfürdő

Felső Magyarország.

Egyedül ismert szénsavdús vasforrás.

Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belső használatra.

Idény május 15-től, szeptember 30-ig.

Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, hátgerinc- és idegbajok, bémulás ellen, útszenvedeti betegség és erős munkásság után.

Mint fürdőorvos dr. Rohrer Aladár hiv. fürdőorvos működik. Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át 5 óra, délről Budapesten át szintén 5 óra. Szliácsra vonatkozó falragaszok, minden nagyobb vasuti állomáson ki vannak függesztve. Kimerítő felvilágosítást és prospektust, utazás, valamint lakás árkedvezményről az elő- és utóidényben stb. stb. ad a Fürdőigazgatóság Szliácscon (Zólyom-megyé.)

Lakás.

II. Rákóczi Ferenc-utcára nyíló 4 szoba és mellékhelyiségekből álló urilakás augusztus 1-re kiadó.

ADAMOVIICH SÁNDOR

2—2

Kossuth Lajos-utca 36.

Fényes kereset!

Nők,

kik otthon, házi munkáik közepette, — esetleg egész napra — horgolással állandó munkát és szép keresetet akarnak, forduljanak levélben a

„Magyar Csipke-Kiviteli
: Vállalathoz“ Déván. :

WAGNER TESTVÉREK

UJVIDÉK.

Fűszer-, kávé- és csemege-kereskedés.

Páratlan gazdag és dus választéku

CSEMEGE OSZTÁLY.

: Gazdasági cikkek nagy raktára. :

Jótállás 5—10 évre.

Zongora és harmonium raktár.

ALAPITTATOTT 1890. évben.

Zongorák, pianinok, harmoniumok javítását és hangolását elvállalja

KLUKA GYÖRGY,

Zongorakészítő. Május 1-től saját házában.

UJVIDÉK, Petőfi-utca 18.

Eredeti „Otto“ motorok

benzin, benzól, petrolin, szivógáz és nyersolaj üzemre malmok és ipargépek hajtására a legalkalmasabb és legolcsóbb üzemelő.

Biztos, nyugodt üzem!

Kiessling E. és Társa, Leipzig-Plagwitz

gyártmányu fagegmunkáló gépek, asztalosok és fűrésztelepek részére.

A magánjáráó eredeti „Otto“

benzinlokomobilok nélkülözhetetlenek minden gazdának.
Gépmotor és Hengerolajok, Hajtósíjak stb. stb.

Langen és Wolf motorgyár Budapest—Wien

Fióktelep: Ujvidék Temerini-utca 1.

Kérjen árjegyzéket és költségvetést!

Vajda Dezső

Elsőrangú fényképészeti

== műintézete. ==

U J V I D É K,

Petőfi-utca 32. szám.

(Saját ház.)

Fogorvosi és fogtechnikai

== műterem. ==

Szíves tudomására adjuk, hogy helyben II. Rákóczi Ferenc ut (Futtaki-u) 32. szám alatt teljesen modern fogorvosi és fogtechnikai műtermet rendeztünk be, hol a fogászat körébe tartozó összes munkálatokkal naponta 9—12-ig és 2—6-ig rendelkezésre állunk.

Szájpadlás nélküli műfogak.

Műfogak kautschuk nélkül.

Arany koronák, hidalások, csapfogak.

Telefon szám 65.

Erdélyi M.

Dr. Kármán J.

fogtechnikus.

4—20

fogorvos.

Felhívás.

A felszámolás alatt levő Ujvidéki Népbank mint szövetkezet ezennel felhívja hitelezőit, hogy esetleges követeléseik kifizetése végett 6 hónap alatt az intézet helyiségében a törvényes következmények terhe alatt jelentkezzenek.

2—3

Üzletáthelyezés.

Tisztelettel hozom tudomására nagybecsű vevőimnek, hogy üzletem a Wagner-féle palotából, a Kossuth Lajos-utca (Fő-u.) 23. sz. házba helyeztettem át. (Ezelőtt Stengel Fülöp esztergályos helyisége).

Órás, látszerész és ékszerész-üzletemben versenyen kívüli olcsó árak mellett kapható minden e szakmába vágó arany-, ezüst- és ékszerár.

Lakodalmi és alkalmi ajándékok legjobb beszerzési forrása.

Garantált megbízható áruk a legizlésebb kivételben.

Értékes régiségeket állandóan veszek.

A vásárló közönség további támogatását

kéri tisztelettel

Krausz Samu

órák, ékszerész, látszerész

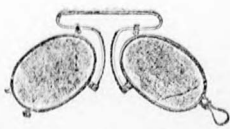
== UJVIDÉK, ==

Kossuth Lajos-utca 23. sz.

(Volt Stengel-féle üzlet).

2—10

Sztefanovits Ly. Fia, Ujvidék.

Telefon szám 78.

Kossuth-Lajos-utca 27.

Alapított 1866.

Első kékkő. — Dupuy-féle buza magcsávája.

Legolesőbb kávéraktár.

Minden fajtája ásványvizek nagy raktára, mindig friss töltésben.
:: Californiai gyümölcs. Friss szardínia és keleti tengeri hering ::

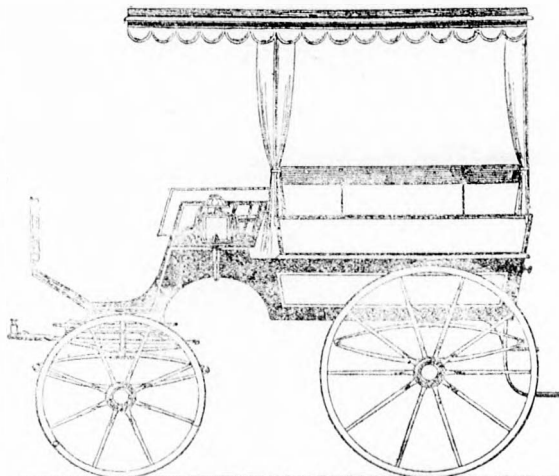
Konservált főzelék dobozban. - Görögféle gyógyborok.

Naponta friss teavaj a főhercegi tejgazdaságból. Bajor sör palackokban. Asztali csemege borok és pezsgő, legfinomabb liquerök.

Prágai sonka. Legfinomabb sajtfélék. Befőttes gyümölcsök

➔ Minden friss állapotban és a legolcsóbban. ➔

Első délmagyarországi kocsigyár és tömören hajlitott kocsialkatrészek gyára
REICH MÁTYÁS ÉS LEBHERZ KÁROLY, UJVIDÉK.

➔ Délmagyarország legnagyobb és legrégebb kocsigyára. ➔

Gyártmányok:

Luxus-hintók, üzleti-kocsik, homokfutó-kocsik, vadászati hajtókocsik, mentőkocsik, omnibuszok, halottas-kocsik és luxus-szánkók a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Hajlitott kocsialkatrészek
: nagybani gyártása. :

Képes árjegyzék ingyen
: és bérmentve. : :

Megyei interurban
telefon. 134. szám.

Mindenki tudja,

hogy csakis

Grosz és Krausz

nagyáruházában lehet legjobban és legolesóbban butort, függönyöket és szőnyeget beszerezni.

Telefon 24. Ujvidék. Telefon 24.

